

BETÆNKNING

afgivet af

Lovudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartutlov om mineralske råstoffer i Grønland.

Afgivet til forslagens 2. behandling

Lovudvalget har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit, formand
Inatsisartutmedlem Isak Hammond, Inuit Ataqatigiit, næstformand
Inatsisartutmedlem Justus Hansen, Demokraterne
Inatsisartutmedlem Akitsinnguaq Olsen, Siumut
Inatsisartutmedlem Kim Kielsen, Siumut, udvalgssuppleant

Lovudvalget har gennemgået nærværende forslag efter Inatsisartut's 1. behandling under EM09, og fremlægger i det følgende udvalgets bidrag til Inatsisartut's beslutningsgrundlag.

Forslaget er (med dispensation fra Forretningsordenens 5 ugers frist) fremsat d. 1. november. Den tid, udvalget har haft til rådighed til behandling af forslaget har derfor været meget kort. Udvalget havde gerne set, at der havde været mere tid til rådighed til behandlingen af dette vigtige og omfangsrige forslag, men har forståelse for, at dette under de givne omstændigheder ikke har været muligt.

Udvalget vil gerne benytte lejligheden til at udtrykke sin anerkendelse af det betydelige arbejde Naalakkersuisut har lagt i at sikre Inatsisartut et fyldestgørende beslutningsgrundlag. Her tænkes særligt på de omfattende lovbemærkninger, men også på den generelle orientering om råstofområdet under et arrangement 12. november.

Supplerende materiale og oplysninger:

Lovudvalget har fra Naalakkersuisut modtaget supplerende materiale i form af:

- Kopi af modtagne hørings svar
- Et høringsnotat, til supplerende af høringsafsnittet i de almindelige bemærkninger til lovforslaget. Høringsnotatet er optaget som bilag 1 til betænkningen.
- Besvarelse af en række spørgsmål, fremsat af udvalget. Lovudvalgets spørgsmål og Naalakkersuisut's svar er optaget som bilag 2 i betænkningen.

Udvalgets overvejelser:

Først og fremmest må det naturligvis glæde udvalget, at Selvstyret med dette forslag - og i overensstemmelse med selvstyreloven - overtager den fulde ret til at råde over og udnytte råstofferne i den grønlandske undergrund. Det er udvalgets håb, at vi vil udnytte de muligheder, vi dermed opnår, klogt og til gavn for samfundet og vore efterkommere.

Råstoflovgivningens formål – en vanskelig balancegang

Set fra et overordnet perspektiv skal råstoflovgivningen tjene flere formål: Den skal sikre grundlaget for råstofaktiviteter her i landet, i form af rammer, som gør det interessant for mine- og olieselskaber at investere i efterforskningsprojekter. Den skal sikre, at det grønlandske samfund får et økonomisk udbytte, og herunder også gerne et beskæftigelsesmæssigt udbytte, af råstofaktiviteter her i landet. Og endelig skal den sikre, at råstofaktiviteterne ikke påfører miljøet – og herunder ikke mindst den meget sårbare arktiske natur – uoprettelig skade.

Disse hensyn er til dels modsatrettede: Større krav til samfundets udbytte og til beskyttelse af miljøet, gør det mindre attraktivt for mine- og olieselskaber at investere i efterforskningsprojekter. Der er således tale om en vanskelig balancegang.

Lovforslaget fastsætter de overordnede rammer for denne balancegang. Inden for disse rammer vil det være op til Naalakkersuisut at lave udfyldende bestemmelser i form af bekendtgørelser, standardvilkår og modeltilladelser m.v.

One door princippet og hensynet til beskyttelse af miljøet

Lovforslaget bygger på anvendelse af det såkaldte one door (eller one stop shop) princip, hvor en enkelt myndighed – råstofmyndigheden – står for en samlet, integreret myndighedsbehandling.

Princippet angives at være forbundet med væsentlige fordele:

Mine- og olieselskaber slipper for at skulle henvende sig til mere end én myndighed for at opnå de fornødne tilladelser, og sagsbehandlingstiden reduceres. Dette er en fordel for selskaberne – og dermed for Grønlands evne til at tiltrække råstofvirksomhed.

Samtidig skaber det grundlag for opbygning og fastholdelse af et specialiseret fagligt miljø, og mulighed for en helhedsorienteret opgavevaretagelse.

Udvalget er opmærksomt på, at princippet også kan siges at være forbundet med ulemper. F.eks. har der været peget på risikoen for, at en råstofmyndighed tillægger økonomiske og erhvervsmæssige interesser en forholdsvis større vægt end f.eks. miljømæssige hensyn. Denne risiko ville kunne imødegås ved f.eks. at placere kompetencen til at træffe afgørelse vedr. miljømæssige spørgsmål i forbindelse med råstoftilladelser til de almindelige miljømyndigheder.

Udvalget har imidlertid noteret sig, at en betydelig teknisk indsigt og faglig ekspertise inden for råstofområdet kan være en forudsætning for at kunne stille relevante og effektive miljøkrav i forbindelse med råstoffilladelser.

Udvalget har endvidere noteret sig, at Grønlands Selvstyre i medfør af selvstyreloven vil indgå en 5 årig aftale med Danmarks Miljøundersøgelser DMU, hvis Afdeling for Arktisk Miljø har mange års erfaring med miljøforhold i Grønland. Aftalen vil indebære, at alle miljøproblemstillinger inden for efterforskning og udnyttelse af råstoffer i aftaleperioden fortsat nøje vurderes af DMU. Den 5 årige periode giver mulighed for at søge at overføre den nødvendige kompetence til Naturinstituttet, hvorefter der kan tages stilling til, om aftalen skal forlænges.

Udvalget har endeligt noteret sig Naalakkersuisoq's udsagn om, at den koordinerende myndighed naturligvis har pligt til at høre alle relevante instanser, ligesom alle høringssvar skal være offentligt tilgængelige. Dette er efter udvalgets opfattelse et væsentligt aspekt, som vil kunne medvirke til at fastholde en betryggende hensyntagen til ikke blot miljøet, men også forhold som sikkerhed og sundhed.

Sikring af samfundsmæssigt udbytte

Ligesom hensynet til vort miljø ikke bør tilsidesættes, bør samfundet også i videst mulig udstrækning sikres en økonomisk og beskæftigelsesmæssig gevinst i relation til råstofaktiviteter. De vilkår, som skal sikre Grønlands økonomiske og beskæftigelsesmæssige interesser, bør dog - i sagens natur - ikke skærpes i en sådan grad, at olie- og mineselskaber mister interessen for efterforskning i Grønland. Det ville ikke styrke vort land – hverken økonomisk eller beskæftigelsesmæssigt.

Hvad der kan anses for passende krav må nødvendigvis ændre sig over tid, og her giver en rammelov som den foreliggende et råderum for tilpasning til udviklingen.

Udvalget har noteret sig, at den globale finanskriser har haft en vis effekt på efterforskningsaktiviteterne i Grønland. Især mindre mineselskaber har måttet neddrole aktiviteterne. Udviklingen forventes dog angiveligt at vende allerede fra næste år.

Generelt har interessen for efterforskning dog i de seneste år været betydelig, såvel på kulbrinteområdet som på mineralområdet. I 2007 blev der til eksempel investeret ikke mindre end 471 mio. kr. i mineralefterforskning her i landet.

En række faktorer understøtter en øget interesse:

- Den økonomiske udvikling i ikke mindst Kina og Indien har bevirket en øget råstofefterspørgsel
- Verdens råstofreserver mindskes
- De teknologiske (og klimatiske) muligheder for udvinding forbedres
- Den geologiske og seismologiske kortlægning af Grønland bliver til stadighed bedre udbygget

Disse forhold indebærer også, at det løbende bør vurderes, hvorvidt der – i relation til nye tilladelser - er grundlag for at udbygge de vilkår, som skal sikre det grønlandske samfund en økonomisk eller beskæftigelsesmæssig gevinst.

Særlige problemstillinger

Under førstebehandlingen af forslaget rejstes fra flere sider spørgsmål ved det hensigtsmæssige i forslagens bestemmelser vedr. adgang til udnyttelse af mineraler uden tilladelse. Også flere hørings svar kommer ind på problemstillinger relateret hertil.

Yderligere foreslog et enkelt parti under førstebehandlingen en skærpelse af kravet om bopæl og fuld skattepligt som forudsætning for småskala-tilladelser. Hvor lovforslaget giver mulighed for at tildele en småskala-tilladelse til fysiske personer, som har fast bopæl og er fuldt skattepligtige i Grønland, ønskede det pgl. parti, at det fastsættes som krav, at ansøger har haft fast bopæl og været fuldt skattepligtig i Grønland de sidste 5 år.

Udvalget har fremsat en række spørgsmål til Naalakkersuisoq til belysning af disse og andre problemstillinger. Spørgsmål og svar er, som tidligere nævnt, optaget som bilag til denne betænkning.

Naalakkersuisoq har på baggrund af udvalgets spørgsmål bebudet, at Naalakkersuisut agter at fremsætte forslag til ændring af enkelte af lovforslagets bestemmelser.

Et enigt Udvalg indstiller forslaget til vedtagelse, med de af Naalakkersuisut foreslåede ændringer.

Et enigt udvalg anmoder dog samtidig Naalakkersuisut om til forud for 3. behandlingen at fremsætte yderligere et ændringsforslag til imødekomme af ønsket om en skærpelse af bopæls- og beskatningskravet i relation til småskala-tilladelser, gerne således at der tages højde for den af Naalakkersuisut påpegede problemstilling vedr. personer, der har opholdt sig i udlandet på uddannelse eller af anden grund.

Med disse bemærkninger overgiver Lovudvalget forslaget til 2. behandling.

Harald Bianco,
Formand
Inuit Ataqatigiit

Isak Hammond
Inuit Ataqatigiit

Justus Hansen
Demokraterne

Kim Kielsen
Siumut

Akitsinguaq Olsen
Siumut